

ด่วนที่สุด

ที่ กษ ๐๖๑๐/ ๑๕๐๘๐

ทราบเพื่อเป็นข้อมูล

๑๐

ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี
รับที่ 8296
วันที่ 9 พ.ย. 2548

สมป/ 353
24 พ.ย. 48

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๒๐๐

29 พ.ย. 2548

จัดเข้าวาระ พุทธศักราช ๒๕๔๘

เรื่อง รายงานสถานการณ์และความก้าวหน้าในการดำเนินการแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนก

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สรุปประเด็นสำคัญการประชุมกำหนดนโยบายเรื่องวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก
๒. สำเนาประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง มาตรการควบคุมและป้องกันโรคไข้หวัดนกในไก่ชน ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๘

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอรายงานสถานการณ์และความก้าวหน้าในการดำเนินการแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนก ดังนี้

๑. สถานการณ์ของโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก

มีพื้นที่พบเชื้อโรคไข้หวัดนกและอยู่ในระหว่างการเฝ้าระวังยังไม่ครบ ๒๑ วัน ณ วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ รวม ๑ จุด (ตำบล) ๑ อำเภอ ๑ จังหวัด ได้แก่ ตำบลวัดชลอ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบการเกิดโรคไข้หวัดนกระหว่างปี ๒๕๔๗ และปี ๒๕๔๘ ในช่วง พบว่า เดือนพฤศจิกายน ปี ๒๕๔๗ พบโรคไข้หวัดนก ๒๑๑ จุด ใน ๓๐ จังหวัด เดือนพฤศจิกายน ปี ๒๕๔๘ พบโรคไข้หวัดนก ๔ จุด ใน ๔ จังหวัด

๒. สถานการณ์โรคไข้หวัดนกในต่างประเทศ

ได้เกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกหลายมณฑลในประเทศจีนอย่างต่อเนื่องและทำให้มีผู้ติดเชื้อไวรัสดังกล่าว จีนต้องทำลายสัตว์ปีกในรอบเดือนที่ผ่านมาประมาณ ๒๐ ล้านตัว และได้ประกาศให้มีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนกเพื่อควบคุมโรคในสัตว์ปีกทั่วประเทศประมาณ ๑๔,๐๐๐ ล้านตัว จากที่มีการฉีดวัคซีนไข้หวัดนกในสัตว์ปีกในหลายมณฑลก่อนหน้านี้แล้วซึ่งจะเห็นได้ว่าไม่สามารถที่จะควบคุมโรคไข้หวัดนกได้ กรณีดังกล่าวประเทศญี่ปุ่นได้ให้ทางการเงินชี้แจงในกรณีการควบคุมโรคด้วยการฉีดวัคซีนดังกล่าวและมีการระงับการนำเข้าเนื้อไก่จากประเทศจีนอีกด้วย ซึ่งจะส่งผลดีต่อไทยที่สามารถเพิ่มปริมาณการส่งออกทดแทนจากเหตุการณ์ดังกล่าวได้

ในขณะเดียวกันประเทศเวียดนามเป็นอีกประเทศหนึ่งที่ใช้วิธีการควบคุมโรคไข้หวัดนกโดยการฉีดวัคซีนในสัตว์ปีก แต่ผู้เชี่ยวชาญทั้งจากประเทศเวียดนามและจากต่างประเทศได้ตั้งข้อสังเกตว่า ในการปฏิบัติงานจะต้องใช้เจ้าหน้าที่ผู้ฉีดวัคซีน (Vaccinators) เป็นจำนวนมากประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ คน ซึ่งก่อนการปฏิบัติงานจะต้องได้รับการฝึกฝน และหลังจากที่ฉีดวัคซีนครั้งแรกแล้วอีก ๔ สัปดาห์ จะต้องกระตุ้นวัคซีน (booster) อีกครั้ง ซึ่งมาตรการดังกล่าวนี้ ผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่าอาจจะเป็นไปได้ หรือเป็นมาตรการที่เมื่อปฏิบัติจริงอาจไม่มีประสิทธิภาพ

/๓. ความก้าวหน้า...

๓. ความก้าวหน้าในการดำเนินการแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนก

๓.๑ ผลการจับกุมผู้ลักลอบเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกในพื้นที่จังหวัดต่างๆซึ่งกระทำผิดกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ - ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ตามมาตรการที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด มีผู้กระทำผิดและถูกจับกุมทั้งสิ้น ๒๔ ราย แบ่งเป็นชนิดสัตว์ของกลางซึ่งยึดได้เพื่อดำเนินการตามกฎหมาย ดังนี้

- เป็ดไข่ ๕๕,๘๐๐ ตัว
- ลูกเป็ดไข่ ๔๐,๕๐๐ ตัว
- ไก่ชน ๒ ตัว
- ซากไก่ ๔,๓๐๖ กิโลกรัม
- เป็ดเนื้อ ๑,๒๐๐ ตัว
- ไก่เนื้อ ๑,๐๐๐ ตัว
- นกหัวจุก ๑ ตัว

๔. ตามที่ได้มีการประชุมกำหนดนโยบาย เรื่องวัคซีนโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ณ ตึกสันติไมตรี (หลังใน) ทำเนียบรัฐบาล นั้น ได้ข้อสรุปว่า เมื่อพิจารณาจากสถานการณ์การเกิดโรคไข้หวัดนกในประเทศไทยในปัจจุบันที่เป็นผลมาจากการดำเนินการตามมาตรการต่างๆที่เข้มงวดซึ่งสามารถควบคุมโรคให้อยู่ในวงจำกัดได้ ไม่มีการระบาดอย่างรุนแรง ทั้งนี้ข้อมูลอ้างอิงทางวิชาการที่แสดงให้เห็นว่าสัตว์ปีกสามารถปล่อยเชื้อไวรัสให้กับสิ่งแวดล้อมได้หลังการใช้วัคซีน ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพประชาชนหรือสัตว์ที่สามารถติดเชื้อไข้หวัดนกได้ รัฐบาลจึงมีนโยบายที่ไม่อนุญาตให้ใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก

๕. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดมาตรการควบคุมป้องกันโรคไข้หวัดนกตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ โดยออกประกาศ เรื่อง มาตรการควบคุมและป้องกันโรคไข้หวัดนกในไก่ชน ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งมีมาตรการที่สำคัญ ได้แก่ ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การป้องกันควบคุมโรคไข้หวัดนกในไก่ชนระดับจังหวัด การขึ้นทะเบียนไก่ชน การขึ้นทะเบียนสนามชนไก่ การจัดทำสมุดประจำตัวไก่ชน (Fighting cock passport) การจัดทำระบบการป้องกันโรคในสนามชนไก่ การปรับระบบการเลี้ยงให้มีความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosecurity) และมาตรการควบคุมเคลื่อนย้าย ทั้งนี้ให้ทางกระทรวงมหาดไทยพิจารณาและตรวจสอบว่าจังหวัดใดมีความพร้อมตามมาตรการที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดให้พิจารณาเปิดสนามชนไก่ได้ ก่อนวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๙

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณารับรองมติรัฐมนตรีเพื่อโปรดทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(คุณหญิงสุภารัตน์ เกตุราพันธุ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๗๓ ๑๐/๑๑
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
เมื่อวันที่ ๒๙ พ.ย. ๒๕๔๘
(ทราบเพื่อเป็นข้อมูล)

กรมปศุสัตว์

โทร.๐-๒๖๕๓-๔๔๔๔ ต่อ ๔๑๓๓-๘

โทรสาร ๐-๒๖๕๓-๔๕๒๕

จัดอยู่ในประเภทเรื่องทราบเพื่อเป็นข้อมูล

(นางโสมศรี อารยะศิริ)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สรุปประเด็นสำคัญ การประชุมกำหนดนโยบายเรื่องวัคซีนโรคไขหวัดนกในสัตว์ปีก

■ ประเด็นสำคัญการประชุม โดยมีผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายแพทย์จรัส ตฤณวุฒินพงษ์) เป็นประธาน เมื่อวันอังคารที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ เวลา ๐๘.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ๑๓๔ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สรุปได้ดังนี้

๑. ข้อมูลทางวิชาการในเรื่องวัคซีนไขหวัดนกเพิ่มเติม

๑.๑ จากผลงานวิจัยของ รศ.น.สพ.ดร.ทวีศักดิ์ ส่งเสริม อาจารย์ประจำคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ร่วมกับ Prof.Dr. Robert G. Webster แห่ง St. Jude Faculty ที่สหรัฐอเมริกา โดยนำเชื้อไขหวัดนกในเป็ดจากประเทศไทยไปฉีดให้กับเป็ดและไก่ พบว่าไก่แสดงอาการของไขหวัดนกรุนแรงและตาย ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ส่วนในเป็ดพบว่ามีอัตราการป่วยลดลงและไม่รุนแรง และยังพบอีกว่า เป็ดสามารถปล่อยเชื้อไขหวัดนกเป็นเวลา ๗-๑๐ วัน ก่อนจะแสดงอาการป่วยอย่างชัดเจน และการทดสอบประสิทธิภาพของวัคซีนชนิด H5N3 พบว่าได้ผลดีในการป้องกันโรค และเมื่อฉีดเชื้อโรคไขหวัดนกที่ลงไปพบว่า ใน ๓ วันแรก เป็ดยังสามารถแพร่เชื้อไขหวัดนกได้

๑.๒ น.พ. จรัส ตฤณวุฒินพงษ์ ได้ให้ข้อสังเกตว่า มีการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการเกิดโรคไขหวัดนกในคนในประเทศเวียดนาม โดยเชื้อโรคทำให้ติดคนได้ง่ายขึ้น แต่ความรุนแรงของโรคลดลง โดยทำให้อัตราป่วยตายลดลง

๑.๓ งานวิจัยของศูนย์วิจัยและพัฒนาการทางสัตวแพทย์ภาคเหนือตอนล่าง โดยทำการสุ่มตรวจระดับภูมิคุ้มกันต่อการติดเชื้อไวรัสไขหวัดนกในเป็ดไล่ทุ่งในภาคเหนือตอนล่างพบระดับภูมิคุ้มกันต่อการติดเชื้อโรคไขหวัดนกมากกว่า ๕๐เปอร์เซ็นต์ โดยมีข้อสันนิษฐานว่าจะเกิดจากการติดเชื้อจากธรรมชาติมากกว่าการทำวัคซีน เนื่องจาก

๑.๓.๑ เมื่อดูจากรูปแบบของระดับภูมิคุ้มกันที่พบในเป็ดในฝูง มีระดับที่ไม่สม่ำเสมอ

๑.๓.๒ วัคซีนมีราคาค่อนข้างสูง (ประมาณ ๓ บาทหรือมากกว่า ต่อการฉีด ๑ ครั้ง) ซึ่งไม่คุ้มค่าที่จะลงทุนฉีดให้กับเป็ดไล่ทุ่งที่มีจำนวนมากในฝูง

๒. ประเด็นข้อพิจารณาในการทำวัคซีน โดยนักวิชาการ และตัวแทนภาคเอกชน

๒.๑ การใช้วัคซีนในเป็ดมีความเสี่ยงสูง เพราะเป็ดสามารถเป็นพาหะนำเชื้อโรคได้โดยไม่แสดงอาการ จึงต้องมีการติดตามผลหลังการฉีดวัคซีนอย่างใกล้ชิด

๒.๒ การประชาสัมพันธ์การใช้วัคซีนที่ถูกต้องแก่เกษตรกรเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะถ้ามีการอนุญาตให้ใช้เพื่อป้องกันโรคแต่ทำไม่ถูกต้อง จะมีผลให้โรคกระจายมากยิ่งขึ้น

๒.๓ การจะใช้วัคซีนต้องคำนึงถึงผลกระทบต่ออุตสาหกรรมส่งออกสินค้าสัตว์ปีก เพราะผู้บริโภคจะเป็นผู้ตัดสินใจเนื่องจากประเทศคู่ค้าจะกำหนดมาตรการว่าสินค้านั้นๆมาจากประเทศที่ใช้วัคซีนโรคไขหวัดนก

๒.๔ ผลการใช้วัคซีนในประเทศเม็กซิโกและสาธารณรัฐประชาชนจีน จะเห็นว่าโรคยังคงมีการระบาด

๒.๕ วัคซีนที่ผลิตจากที่ต่าง ๆ นั้นสามารถใช้ได้ดีในห้วงปฏิบัติการแต่ยังไม่มีการใช้ในภาคสนาม และควรมีการทดลองทำในเปิดและไก่พื้นเมือง เนื่องจากสัตว์ปีกที่เลี้ยงในพื้นที่มีปัจจัยหลายอย่างที่จะกีดขวางภูมิคุ้มกันโรค เช่น สารเคมีในนาข้าว เชื้อรา พยาธิ หรือโรคไวรัสอื่นๆ ที่ก่อกวนภูมิคุ้มกันได้ ดังนั้น เมื่อฉีดวัคซีนในสัตว์ปีกดังกล่าวทำให้ไม่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันจนถึงระดับที่ป้องกันเชื้อโรคได้ มีผลให้เชื้อไวรัสแพร่ต่อไปได้

๓. ประเด็นข้อพิจารณาในการทำวัคซีน โดยผู้แทนของ FAO

๓.๑ FAO แนะนำให้แต่ละประเทศ พิจารณาว่าการใช้วัคซีนได้ ดังนี้

๑) FAO ยืนยันว่าการทำวัคซีนเป็นแค่เครื่องมือเสริม (Supplement tool) อีกอันหนึ่งคู่ไปกับการควบคุมโรคทั้งหมด ถ้าประเทศไทยจะเสนอให้มีการใช้วัคซีน ต้องมีระบบการควบคุมโรคที่มีประสิทธิภาพและมีการปรับปรุงระบบความปลอดภัยทางชีวภาพ

๒) ถ้ามีความเสี่ยงสูงเนื่องจากเป็นโรคประจำถิ่น และมีปริมาณไวรัสในสิ่งแวดล้อมมาก แล้วไม่สามารถปรับปรุงระบบความปลอดภัยทางชีวภาพได้

๓) มีความเสี่ยงสูงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น ในกรณีที่มีนกอพยพมาก หรือมีการนำเข้านก แล้วไม่สามารถปรับปรุงระบบความปลอดภัยทางชีวภาพได้

๔) ในกรณีที่มีความเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อในไก่แล้วมีการติดเชื้อในคน เนื่องจากมีปริมาณเชื้อไวรัสในพื้นที่สูง จึงต้องพิจารณาในการใช้วัคซีน เพื่อลดความเสี่ยงในคน แต่ไม่ใช่ความเสี่ยงที่เกิดจากความประมาท

๕) ต้องให้แน่ใจว่ามีโปรแกรมติดตามผลหลังจากการใช้วัคซีน เพื่อดูประสิทธิภาพของวัคซีน และตรวจสอบว่ามีไวรัสหลงเหลืออยู่หรือไม่

๖) พิจารณารายชื่อของสัตว์ปีกที่จะใช้ ในกรณีของไก่ก่อนข้างชัดเจน แต่ในเป็ดนั้นให้ผลดีในระดับหนึ่งในห้วงปฏิบัติการแต่ในพื้นที่จริงยังไม่แน่นอน ซึ่งการฉีดวัคซีนเปรียบเสมือนกับการพนันขันต่อ แต่ถ้าไม่มีทางเลือกก็อาจพิจารณาทำวัคซีนเหมือนในประเทศเวียดนาม

๗) ต้องมีแผนในการกำหนดระยะเวลาของการหยุดทำวัคซีน หรือในการพิจารณาการทำวัคซีน โดยถ้ายังไม่สามารถหาแผนการหยุดทำวัคซีนได้ ก็ต้องมีการพิจารณาการใช้ในทุก ๑ หรือ ๒ ปี

๓.๒ ข้อคิดเห็นของผู้แทนจาก FAO (สพ.ญ.ดร. วันทนีย์ กัลล์ประวิทย์)

๓.๒.๑ การที่ประเทศไทยจะพิจารณาใช้วัคซีนต้องมีการทบทวนระดับความเสี่ยงของการเกิดโรคไข้หวัดนกในประเทศไทยก่อน ดังนี้

๑) ลักษณะของการระบาดของโรคไข้หวัดนกในประเทศไทยในปัจจุบันเป็นอย่างไร โดยเมื่อดูจากข้อมูลพบว่าเป็นการระบาดแบบประปรายในกลุ่มการเลี้ยงแบบหลังบ้าน และการแผ่ขยายของการระบาดในแต่ละจุดไม่มาก และเมื่อมีการสอบสวนเพื่อหาแหล่งของโรคและควบคุมโรคได้

๒) มีความเสี่ยงอย่างต่อเนื่องหรือไม่ โดยพิจารณาจากการนำเข้าสัตว์ปีกแล้วไม่มีความเสี่ยง แต่ในนกอพยพนั้นมีข้อมูลชัดเจนเพียงใดว่ามีความเสี่ยงเช่นนั้นหรือไม่ และไก่ที่อยู่ในบริเวณรอบๆ นกอพยพนั้นมีระบบความปลอดภัยทางชีวภาพดีหรือยัง

๓) ตัวประชากรกลุ่มเสี่ยง (Population at risk) ของประเทศไทย จากข้อมูลพบว่าประชากรกลุ่มเสี่ยงในสัตว์ปีกได้แก่สัตว์ปีกที่เลี้ยงแบบหลังบ้าน (backyard) และ ฟาร์มขนาดเล็ก (small scale) ซึ่งเป็นเพียง ๑๐% ของสัตว์ปีกทั้งประเทศ แต่ถ้าดูจากจำนวนผู้เลี้ยงมีมากกว่า ๕๐% ของประเทศ ส่วนประชากรกลุ่มเสี่ยงในคนนั้นต้องมีการวิเคราะห์ว่ามาจากสาเหตุอะไร เกิดจากการเดินผ่านสิ่งแวดล้อมแล้วติดโรคได้ทันทีหรือเกิดจากความประมาท แต่ถ้าเกิดจากความประมาทนั้นได้มีการทำการประชาสัมพันธ์ได้ดีแค่ไหน

๔.๒.๒ การพิจารณาในแง่ของการใช้วัคซีน

๑) ความสามารถในการทำวัคซีนให้มีความครอบคลุมสูงๆ เป็นไปได้หรือไม่ ตามข้อเสนอแนะแล้วต้องมี ภูมิคุ้มกันระดับฝูง (flock immunity) ไม่น้อยกว่า ๗๐ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งไม่ใช่เป็นเรื่องง่าย และการทำวัคซีนนั้นไม่ได้ทำเพียงครั้งเดียวแต่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง

๒) ความมีวินัยของเกษตรกรในการใช้วัคซีน โดยข้อมูลที่ได้จากผู้ที่ลักลอบใช้วัคซีนในบางฟาร์มในปัจจุบัน ใช้ในลักษณะของการรักษา ไม่ใช่ป้องกัน ถือว่าฉีดตัวป่วยแล้วทำวัคซีนในตัวที่เหลือ ซึ่งไม่ใช่สิ่งที่ถูกต้องตามคำแนะนำของ FAO

๓) ความสามารถในการติดตามการใช้ ซึ่งจะไม่สามารถใช้การเฝ้าระวังด้วยอาการทางคลินิกได้ แต่ต้องใช้การตรวจทางห้องปฏิบัติการแทน ดังนั้นจะต้องมาดูความพร้อมและปริมาณของห้องปฏิบัติการในการจะรองรับจำนวนตัวอย่าง

๔) การทำ Public awareness นั้น มากน้อยเพียงไร ไม่ใช่ฉีดวัคซีนแล้ว ปล่อยให้ Public awareness เหมือนเดิม ต่อให้มีสัตว์ปีกติดเชื้อเพียงตัวเดียวถ้ายังประมาทก็ยังทำให้ติดเชื้อและตายได้เหมือนกัน

๕) ต้องมีการมองภาพรวมทั้งหมดของ cost effective ในระยะสั้นและระยะยาว ทั้งในเรื่องการฉีดวัคซีนและการติดตามว่าผลที่เกิดขึ้นจะมีเท่าไร ซึ่งจากตัวอย่างของประเทศที่มีการใช้วัคซีนที่ผ่านมา มีเพียงประเทศเดียวที่ได้ผลคือฮ่องกง การที่ประเทศฮ่องกงต้องใช้วัคซีนเนื่องจากมีความเสี่ยงจากการนำเข้าไก่จากประเทศจีน ทั้งนี้ประเทศฮ่องกงมีการปรับระบบความปลอดภัยทางชีวภาพที่เข้มงวดขึ้น แต่อย่างไรก็ตามก็ยังคงพบโรคในบางจุด ส่วนในประเทศจีนนั้นมีการใช้วัคซีน ซึ่งในปัจจุบันมีรายงานว่าพบผู้ป่วยเป็นโรคไข้หวัดนก ๑ คน และกำลังรอผลตรวจยืนยันอีก ๒ คน ส่วนประเทศเวียดนามมีการเริ่มใช้วัคซีน ไม่มีปัญหาในการใช้ครั้งแรกแต่มีปัญหาในเรื่องของการ maintain ในการทำวัคซีนในระดับ Mass immunity ในครั้งต่อไป ส่วนประเทศอินโดนีเซีย พบปัญหาในการฉีดวัคซีนให้ครอบคลุมและไม่มีการควบคุมโรคร่วมด้วย โดยพบว่ามีเปอร์เซ็นต์ครอบคลุมในช่วงตั้งแต่ ๕-๕๐ เปอร์เซ็นต์ โดยไม่ได้มีมาตรการอื่นๆ ร่วมด้วย

- มติการประชุม โดยมี ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี (พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร) เป็นประธาน ในวันพุธที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ เวลา ๐๘.๐๐ น. ณ ห้องประชุมตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล มีรายละเอียดดังนี้

จากสถานการณ์ของโรคไข้หวัดนกในปัจจุบันที่สามารถควบคุมให้อยู่ในวงจำกัดได้ แสดงว่ามาตรการต่างๆ ที่ได้ดำเนินการไปนั้นได้ผล กอปรกับเมื่อพิจารณาประสบการณ์จากการใช้วัคซีนในการควบคุมโรคของต่างประเทศที่ไม่สามารถหยุดการระบาดของโรคได้ รัฐบาลจึงมีนโยบายไม่อนุญาตให้ใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก และการดำเนินการแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย มีมติให้ดำเนินการ ดังนี้

๑. ให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบูรณาการการดำเนินงานและสร้างเครือข่ายการเฝ้าระวังโรคทุกระดับ

๒. ใช้มาตรการในการป้องกันควบคุมโรคอย่างเป็นระบบตามหลักวิชาการ ประกอบด้วย การเฝ้าระวังโรคโดยการ X-Ray พื้นที่การทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรคในพื้นที่พบโรคและพื้นที่เสี่ยง การลดความเสี่ยงในการสัมผัสเชื้อโรคระหว่างสัตว์ปีกของเกษตรกรกับนกธรรมชาติโดยการปรับระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกให้มีความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosecurity) เป็นต้น

๓. ให้มีระบบการติดตามเข้มงวดการนำเข้าสัตว์ปีกจากต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศที่มีความเสี่ยง ทั้งนี้ให้มีการตรวจวินิจฉัยโรคและระบบการกักกันโรคอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. ในการแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนกให้ยึดหลักการที่เน้นความปลอดภัยของประชาชนเป็นหลักและเกษตรกรจะต้องมีชีวิตที่ปลอดภัยจากการเลี้ยงสัตว์ปีก ทั้งนี้เกษตรกรจะต้องได้รับการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาด้านผลกระทบจากโรคไข้หวัดนกอย่างยั่งยืน

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง มาตรการควบคุมและป้องกันโรคไข้หวัดนกในไก่งวง

เนื่องจากในปัจจุบันยังคงมีการระบาดของโรคไข้หวัดนกอยู่ในบางพื้นที่ โดยส่วนใหญ่ระบาดในไก่งวงเมืองที่เลี้ยงแบบปล่อยอิสระ ซึ่งในหลายพื้นที่ยังคงมีการเลี้ยงไก่งวงเมืองและไก่งวงปะปนกันหรือมีการนำไก่งวงเมืองมาพัฒนาเป็นไก่งวง ประกอบกับการชนไก่เป็นการนำไก่จากหลายพื้นที่มารวมกัน จึงทำให้มีโอกาสรับและแพร่เชื้อโรคไข้หวัดนกไประบาดยังพื้นที่อื่นได้ ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และให้การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคเป็นไปตามมาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๕ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงให้ดำเนินการ ดังนี้

๑. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งการให้ปศุสัตว์จังหวัดใช้อำนาจตามความในมาตรา ๑๘(๑) แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๕ ออกประกาศหรือสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของไก่งวงทุกรายแจ้งจำนวนไก่งวงที่ครอบครองไว้ทั้งหมดให้สัตวแพทย์สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในพื้นที่ทราบเพื่อจะได้จัดทำทะเบียนไว้เป็นหลักฐาน ระหว่างวันที่ ๑ - ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘

๒. ให้เจ้าของสนามชนไก่ขึ้นทะเบียนสนามชนไก่ได้ที่สถานที่ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนด ระหว่างวันที่ ๑-๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ โดยแจ้งประมาณการจำนวนไก่งวงที่เข้าประลองในแต่ละครั้ง และวันที่เปิดให้มีการประลองด้วย

๓. ให้เจ้าของสนามชนไก่จัดทำระบบการป้องกันโรคในสนามชนไก่นี้

๓.๑ ให้มีการจัดทำสมุดบันทึกบุคคลเข้า-ออก และจัดทำบันทึกข้อมูลของไก่ที่นำเข้าสนามชนทุกครั้ง

๓.๒ ให้มีอ่างน้ำยาฆ่าเชื้อโรคบริเวณทางเข้า-ออก และจัดให้มีการพ่นยาฆ่าเชื้อโรคยานพาหนะทุกชนิดที่เข้า-ออกสนามชนไก่

๓.๓ ให้มีการตรวจสอบสมุดประจำตัวไก่งวงทุกครั้งก่อนนำไก่เข้าสนาม โดยมีรายละเอียดที่ถูกต้องตามที่กำหนด โดยเฉพาะประวัติการตรวจโรคไข้หวัดนก หากไม่มีสมุดประจำตัวไก่งวงหรือไม่ผ่านการตรวจโรคจะไม่อนุญาตให้เข้าชนโดยเด็ดขาด

๓.๔ ให้มีการทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรคทุกครั้งในบริเวณสนามชนไก่ภายหลังเสร็จสิ้นการประลองกันแล้ว และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการประลองให้ทำความสะอาดฆ่าเชื้อโรคและนำออกตากแดดให้แห้งและปล่อยให้สนามว่าง (ห้ามนำไก่เข้าไปบริเวณสนาม) อย่างน้อย ๗ วัน

๓.๕ สนามชนไก่ต้องพร้อมที่จะให้สัตวแพทย์ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด หรือเจ้าหน้าที่ของจังหวัดที่ได้รับมอบหมายเข้าตรวจสอบการดำเนินการตามข้อ ๓.๑ - ข้อ ๓.๔ ได้ตลอดเวลา

๔. ให้เจ้าของไก่ชนปรับระบบการเลี้ยงให้มีความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosecurity) โดยให้จัดทำโรงเรือนที่มีระบบการป้องกันโรค และมีตาข่ายเพื่อป้องกันการสัมผัสกับนก

๕. ให้เจ้าของไก่ชนที่จะนำไก่ไปประลองหรือซ้อมต้องทำสมุดประจำตัวไก่ชน (Fighting Cock Passport) ตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด และให้มีการตรวจสอบโรคไข้หวัดนกทุก ๓๐ วัน โดยให้บันทึกประวัติการตรวจโรคไว้ในสมุดประจำตัวไก่ชนด้วย พร้อมเฝ้าระวังทางอาการอย่างใกล้ชิด

๖. การเคลื่อนย้ายไก่ชนเพื่อเข้าสนามชนไก่ให้ดำเนินการ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๙ ดังนี้

๖.๑ ผู้ประสงค์จะเคลื่อนย้ายไก่ชนให้ยื่นขออนุญาตที่สำนักงานปศุสัตว์อำเภอหรือสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด โดยผู้ขออนุญาตจะต้องมีสมุดประจำตัวไก่ชนประกอบการขออนุญาตทุกครั้ง

๖.๒ สัตวแพทย์ที่ได้รับมอบหมายจะต้องตรวจสอบสมุดประจำตัวไก่ชนอย่างละเอียด โดยเฉพาะประวัติการตรวจโรคไข้หวัดนก ซึ่งจะต้องมีผลการตรวจไม่เกิน ๓๐ วันที่ผ่านมา

๖.๓ สัตวแพทย์ที่ได้รับมอบหมายจะต้องตรวจดูอาการของไก่ชนว่ามีความสมบูรณ์แข็งแรงและมีสุขภาพดีเหมาะสมที่จะนำไปประลองหรือซ้อม และต้องไม่มาจากพื้นที่จังหวัดที่พบเชื้อไข้หวัดนกเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน

๖.๔ เมื่อดำเนินการตาม ข้อ ๖.๑ - ข้อ ๖.๓ แล้วสัตวแพทย์ที่ได้รับมอบหมายจะออกใบอนุญาตเคลื่อนย้าย (ร.๓ หรือ ร.๔) พร้อมกับสมุดประจำตัวไก่ชนให้กับเจ้าของไก่ชนและให้นำไปแสดงต่อเจ้าของสนามชนไก่ทุกครั้ง

๗. ให้สัตวแพทย์ที่รับผิดชอบอำเภอที่มีสนามชนไก่นั่งอยู่หรือเจ้าหน้าที่ที่จังหวัดมอบหมายเข้าตรวจสอบสนามชนไก่ว่าดำเนินการเป็นไปตาม ข้อ ๑ - ข้อ ๖ หรือไม่ หากมีข้อบกพร่องให้ทำรายงานเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

๘. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การป้องกันควบคุมโรคไข้หวัดนกในไก่ชนระดับจังหวัด ซึ่งมีตัวแทนจากหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น หน่วยงานของกระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ชน ตัวแทนผู้เลี้ยงสัตว์ปีกชนิดอื่น เป็นต้น โดยมีปศุสัตว์จังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ ทั้งนี้เพื่อให้คณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การป้องกันควบคุมโรคไข้หวัดนกในไก่ชนได้กำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขต่างๆที่สอดคล้องกับประกาศฉบับนี้เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดประกอบการพิจารณาเปิดสนามชนไก่ต่อไป

๕. ในการพิจารณาอนุญาตให้เปิดสนามชนไก่ นั้น ให้เริ่มพิจารณาเปิดสนามชนไก่ ได้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๕ เป็นต้นไป ยกเว้นจังหวัดที่มีการพบเชื้อไข้หวัดนกและโรคสงบยังไม่ครบ ๓๐ วัน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๔๘

(คุณหญิงสุดารัตน์ เกยุราพันธุ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์